

ВПЛИВ НЕЗБАЛАНСОВАНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ НА СТАБІЛЬНІСТЬ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРА

КОЗЛОВ В. І.

УДК 338.124.4

Козлов В. І. Вплив незбалансованого розвитку економіки на стабільність фінансового сектора

Стаття присвячена дослідженню зв'язку між часткою фінансового сектора в загальному обсязі виробництва та стабільністю його розвитку. У статті досліджено дві групи країн. До першої (США, Сполучене Королівство) входять країни, які в 2007 р. зазнали масштабної фінансової та економічної кризи, до другої (Чехія, Польща, Фінляндія) – країни, фінансова та економічна системи яких виявилися більш стійкими до економічних потрясінь. У ході дослідження виділено показники, які дозволяють охарактеризувати рівень збалансованості економічного розвитку. Розроблений підхід застосовано для аналізу економіки України в докризовий період. Результати дослідження дозволяють стверджувати, що надмірне зростання фінансового сектора підвищує ризик реалізації фінансової та економічної кризи незалежно від рівня економічного розвитку країни. Розроблено підхід до оцінки ролі фінансового сектора в структурі національної економіки. Виділено важливі аспекти застосування розробленого підходу до аналізу економіки країн, що розвиваються. Стаття залишає значний простір для подальших досліджень і акцентує увагу на важливості моніторингу стану та розвитку фінансового сектора з урахуванням напрямку та темпів розвитку інших секторів економіки. Результати, отримані в ході дослідження, обґрунтовують необхідність використання органами нагляду за фінансовим сектором показників, які характеризують структуру національної економіки.

Ключові слова: стабільність, фінансовий сектор, фінансова крихкість, збалансований розвиток, циклічність.

Рис.: 8. **Табл.:** 3. **Формул.:** 6. **Бібл.:** 8.

Козлов Владислав Ігоревич – аспірант, кафедра менеджменту банківської діяльності, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: vlad.kneu@gmail.com

УДК 338.124.4

Козлов В. И. Влияние несбалансированного развития экономики на стабильность финансового сектора

Статья посвящена исследованию связи между стабильностью развития финансового сектора и его долей в совокупном объеме производства. В статье проведено сравнительное исследование стран, пострадавших в 2007 г. от масштабного финансового и экономического кризиса (США, Великобритания), и стран, экономики которых оказались более стойкими к потрясениям (Чехия, Польша, Финляндия). В ходе исследования выделены показатели, позволяющие охарактеризовать степень сбалансированности экономического развития. Разработанный подход применен для анализа экономики Украины в докризисный период. Результаты исследования позволяют утверждать, что чрезмерный рост финансового сектора повышает риск реализации финансового и экономического кризиса, вне зависимости от уровня экономического развития страны. Разработан подход к оценке роли финансового сектора в экономике. Выделены важные аспекты его применения для анализа экономик развивающихся стран. Статья оставляет широкий простор для дальнейших исследований и акцентирует внимание на важности мониторинга состояния и развития финансового сектора с учетом направления и темпов развития других секторов экономики. Полученные результаты обосновывают необходимость использования органами надзора за финансовым сектором показателей, которые характеризуют структуру национальной экономики.

Ключевые слова: стабильность, финансовый сектор, финансовая хрупкость, сбалансированное развитие, цикличность.

Рис.: 8. **Табл.:** 3. **Формул.:** 6. **Библ.:** 8.

Козлов Владислав Игоревич – аспірант, кафедра менеджменту банківської діяльності, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: vlad.kneu@gmail.com

UDC 338.124.4

Kozlov V. I. Impact of Unbalanced Development of Economy on Financial Sector Stability

The article is devoted to the study of a connection between the stability of development of the financial sector and its share in the aggregate volume of production. The article conducts a comparative study of the countries that suffered the large-scale financial and economic crisis in 2007 (USA and Great Britain) and countries economies of which turned out to be more stable (Czech Republic, Poland and Finland). In the course of the study the article marks out indicators that allow characterisation of the degree of balancing of economic development. The developed approach is applied for analysis of the Ukrainian economy in the pre-crisis period. Results of the study allow assertion that excessive growth of the financial sector increases the risk of realisation of financial and economic crises independent on the level of economic development of a country. The article develops an approach to assessment of the role of the financial sector in economy. It underlines important aspects of its application for analysing economies of developing countries. The article leaves a vast expanse for further studies and focuses on importance of monitoring of the state and development of the financial sector with consideration of the direction and rates of development of other sectors of economy. The obtained results justify the necessity of use of indicators that characterise structure of the national economy by financial sector control bodies.

Key words: stability, financial sector, financial fragility, balanced development, cyclicity.

Pic.: 8. **Tabl.:** 3. **Formulae:** 6. **Bibl.:** 8.

Kozlov Vladislav I. – Postgraduate Student, Department of Banking Management, Kyiv National Economic University named after. V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: vlad.kneu@gmail.com

У сучасному світі фінансові та економічні кризи стали невід'ємною і необхідною складовою розвитку економіки. Вважається, що кризи є механізмом, який позбавляє економіку від накопичених дисбалансів, стимулює розвиток підходів до управління економічними системами всіх рівнів та економічної думки. Циклічні коливання економіки та фінансового сектора, як її частини, розцінюються більшістю вчених

як нормальне явище та невід'ємний атрибут розвитку ринкової економіки. Глобалізація фінансових ринків, поява нових фінансових інструментів та інші фактори вносять зміни в умови діяльності економічних суб'єктів, але не впливають на основоположні закономірності економічного розвитку.

Пропонована стаття присвячена дослідженню тих дисбалансів в економіках країн світу, які призвели

до останньої глобальної фінансової кризи 2007 – 2009 рр. З початку XXI століття дослідженню причин і наслідків криз присвячено багато праць як теоретичного, так і прикладного характеру, спрямованих на розкриття механізму фінансових та економічних циклів. Метою даної статті є дослідження проблеми циклічності розвитку фінансового сектора з урахуванням його зв'язку із розвитком інших секторів економіки.

Проблеми циклічності розвитку фінансового сектора в цілому та банківського сектора зокрема досліджуються такими науковцями, як І. В. Шкодіна, О. В. Глущенко, О. І. Барановський, Р. С. Лисенко та інші. Серед зарубіжних авторів особливої уваги заслуговують роботи Дж. М. Кейнса, Х. Мінські, Ф. С. Мендельман, К. Боріо та інших. Одним з перших дослідників циклічного розвитку економіки був М. Д. Кондратьєв.

М. Д. Кондратьєв та його послідовники виділяли економічні процеси двох типів: *еволюційні* (неповторні) та *хвильоподібні*. Кризові явища належать до процесів першого типу, тобто таких, для яких не властиві циклічні коливання. Хвильоподібні ж процеси мають циклічну природу, і саме такі коливання приводять до існування економічних та фінансових циклів [1, с. 20]. Поеднання процесів обох типів робить кожну кризу в окремо взятій економічній системі неповторною, унікальною, що, власне, і обумовлює складність прогнозування кризових явищ.

Разом з тим, існують явища, відсутність яких означала би відсутність можливості реалізації економічної чи фінансової кризи. Незалежно від того, чим пояснюється наявність циклічного розвитку економічних систем, загальним є визнання того, що його підґрунтям є структурні зміни в досліджуваній економічній системі, які зумовлюють як фази зростання, так і фази спаду. Так, гіпотеза фінансової нестабільності (чи гіпотеза фінансової крихкості) Х. Мінські пояснює наявність фінансових циклів як наслідок змін очікувань економічних суб'єктів протягом циклу, які виражаються в способі фінансування діяльності підприємств, зміні обсягів інвестування та цін на активи.

Відповідно до гіпотези Х. Мінські, після кризи, на етапі поживлення, фінансування діяльності підприємств відбувається переважно за рахунок їх власних коштів. Поточних надходжень суб'єктів господарювання на цьому етапі вистачає для виплати як процентів, так і самого боргу. Цей спосіб фінансування Х. Мінські назвав забезпеченим фінансуванням, відзначаючи, що він характерний для самого початку етапу зростання, коли пам'ять економічних суб'єктів про останню кризу обумовлює зниження їх схильності до ризику.

За фазою забезпеченого фінансування слідує фаза спекулятивного фінансування, коли в результаті підвищення обсягів доходів суб'єктів господарювання, обумовлених інвестиціями на попередній фазі, схильність економічних суб'єктів до прийняття ризику зростає. У результаті поточних надходжень суб'єктів господарювання вистачає тільки на виплату процентів за зборгованість, а для виплати основної суми боргу вони змушені позичати додаткові ресурси. Такий спосіб фінансування характеризує етап стрімкого економічного зростання (буму).

Останнім способом фінансування є так зване Понці-фінансування (*Ponzi finance*), для якого характерне рефінансування не лише основної суми боргу економічних суб'єктів, але і процентних платежів. Цей спосіб фінансування зумовлює перехід від фази буму до фази економічного спаду [2, с. 36].

Аналогічні висновки робить і М. Д. Кондратьєв. Під час аналізу причин кризи 1920 – 1921 рр. він стверджує, що безперервне економічне зростання рано чи пізно призводить до перевищення попиту на кредитні ресурси над пропозицією і підвищення відсоткових ставок. Підвищення відсоткових ставок на фоні описаних вище тенденцій М. Д. Кондратьєв розцінював як симптом близької економічної кризи [1, с. 214].

Основні засади гіпотези Х. Мінські дають підстави для припущення, що зростання обсягів кредитування економіки без адекватного зростання обсягів виробництва слід розцінювати як перехід до спекулятивного фінансування, а згодом – до Понці-фінансування.

Небезпеку такого переходу підтверджують розрахунки, проведені для двох груп країн. Для перевірки зробленого припущення проведено аналітичне дослідження залежності обсягів кредитування та обсягів виробництва для двох груп країн. До першої групи включено країни, які зазнали в 2007 – 2008 рр. системної банківської кризи. Це США, Сполучене королівство Великобританії та Україна, до другої групи – країни, де кризові явища майже не торкнулися банківської сфери. Це Чехія, Фінляндія та Польща.

З метою виявлення економічних дисбалансів в обраних для аналізу країнах здійснено порівняння обсягів виробництва товарів і послуг у різних галузях економіки (табл. 1). У матеріальне виробництво включено обсяги виробництва в добувній, переробній промисловості та сільському господарстві.

Результати проведених розрахунків дають підстави стверджувати, що банківські системи країн, де спостерігалися відносно швидкі темпи зростання фінансового сектора, є менш стійкими до потрясінь. Так, у США та Великобританії обсяги надання фінансових послуг зростали значно швидше, ніж обсяги виробництва в інших галузях економіки, тоді як в Польщі, Фінляндії та Чехії цього не відбувалось.

Це дає підстави для висновку, що незалежно від рівня розвитку економіки та фінансової системи значне перевищення темпів зростання обсягів сектора фінансових послуг над темпами зростання виробництва матеріальних благ і послуг підвищує вразливість фінансової та банківської системи. Також необхідно враховувати, що економічна криза може бути викликана не тільки надлишковими обсягами кредитування, а й іншими дисбалансами: надлишковим споживанням, надмірними обсягами інвестицій, тощо [3, с. 92]. Отримані висновки дозволяють однозначно визнати роль фінансової системи як частини інфраструктури, яка забезпечує функціонування інших секторів економіки, і розглядати її як мостийний фактор економічного зростання.

Темпи приросту обсягів виробництва за галузями економіки у період 2001 – 2007 рр. (з поправкою на інфляцію)

Галузь економіки	США	Сполучене Королівство	Польща	Фінляндія	Чехія
Мат.виробництво, %	12,58	-2,19	40,23	8,28	30,16
Торгівля, %	13,44	6,43	7,54	35,70	21,69
Фін.послуги, %	27,88	61,62	38,54	14,76	25,36
Операції з нерухомістю, %	16,76	26,55	17,53	36,24	41,25
Послуги (включно з фінансовими послугами, торгівлею, операціями з нерухомістю), %	16,46	23,24	22,57	37,71	25,65
Послуги (без фінансових послуг), %	15,03	20,21	21,57	39,97	22,93

Для виявлення та аналізу основних дисбалансів в економіці пропонуємо ввести два додаткові показники. Перший показник (K_1) розраховується за формулою:

$$K_1 = \frac{\Delta FS}{\Delta G},$$

де ΔFS – темп зростання обсягів надання фінансових послуг за період з 2001 по 2007 рр.; ΔG – темп зростання обсягів виробництва в секторі матеріального виробництва за період з 2001 по 2007 рр.

Для країн з розвинутою економікою, де провідну роль в забезпеченні економічного зростання відіграє сектор послуг, розраховано показник K_2 за формулою:

$$K_2 = \frac{\Delta S}{\Delta S},$$

де ΔS – темп зростання обсягів виробництва в секторі послуг за період з 2001 по 2007 рр.

Результати розрахунку запропонованих показників наведено на гістограмах (рис. 1, рис. 2). Проведений аналіз підтвердив зроблений раніше висновок щодо зниження стійкості банківської системи до зовнішніх потрясінь у тому разі, коли темпи зростання обсягів наданих фінансовими установами послуг значно перевищують темпи зростання виробництва матеріальних благ у країні.

За результатами проведеного дослідження значного перевищення темпів розвитку фінансового сектора

над темпами розвитку сектора послуг загалом не виявлено (див. рис. 2).

Недоліком показників K_1 і K_2 є те, що в них враховано лише темпи зростання виробництва в різних галузях економіки, але не враховано питому вагу (частку) цих галузей в економічній системі. Для подолання цього недоліку проаналізовано ще два показники – K_3 і K_4 .

Показник K_3 розраховується за формулою:

$$K_3 = \frac{FS}{G},$$

де FS – обсяги надання фінансових послуг, G – обсяги виробництва матеріальних благ.

Показник K_4 характеризує місце фінансового сектора в економічній системі і обчислюється за формулою:

$$K_4 = \frac{FS}{S},$$

де S – обсяги виробництва в секторі послуг.

Результати розрахунків показників K_3 і K_4 для 2007 р. відображено на гістограмах (рис. 3, рис. 4). Аналіз гістограм дозволяє зробити кілька висновків. По-перше, роль, яку відіграє фінансова система в економіці країни, є важливим фактором впливу на її стабільність. По-друге, порівняно значна питома вага фінансової системи у загальному обсязі виробництва негативно впливає на стійкість фінансової та банківської системи.

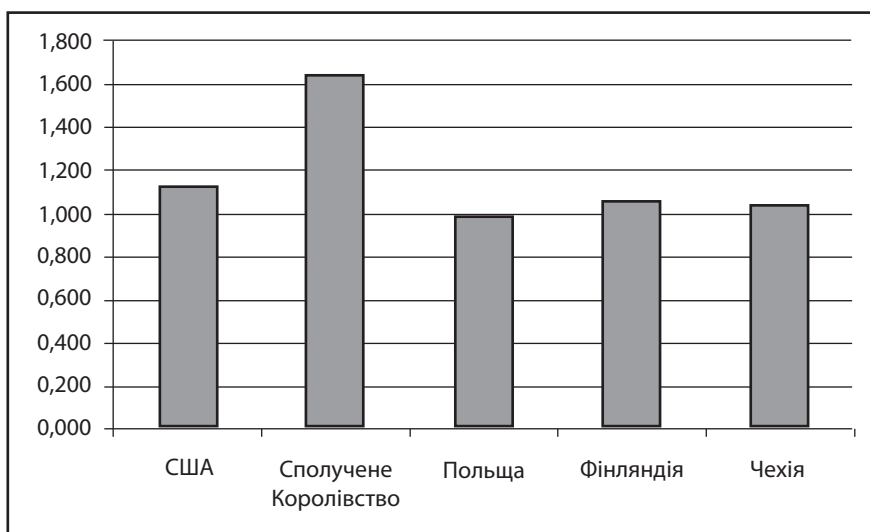

Рис. 1. K_1 для досліджених країн

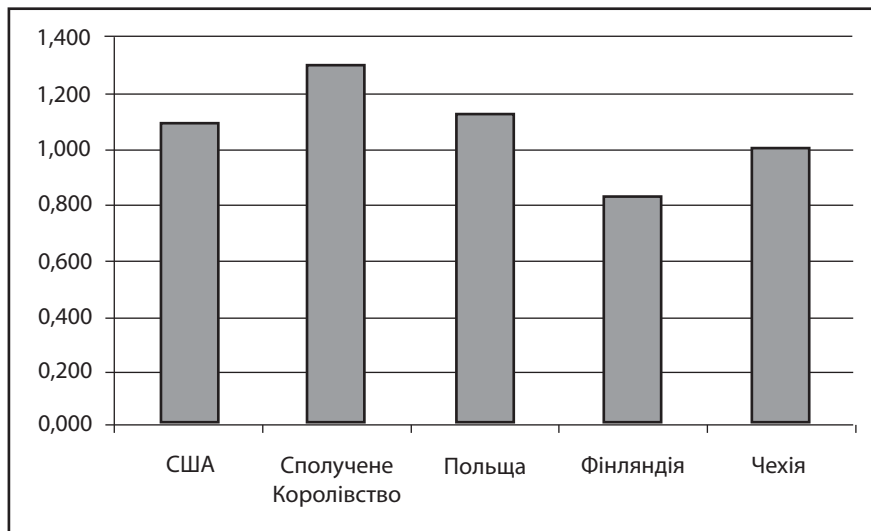

Рис. 2. К₂ для досліджених країн

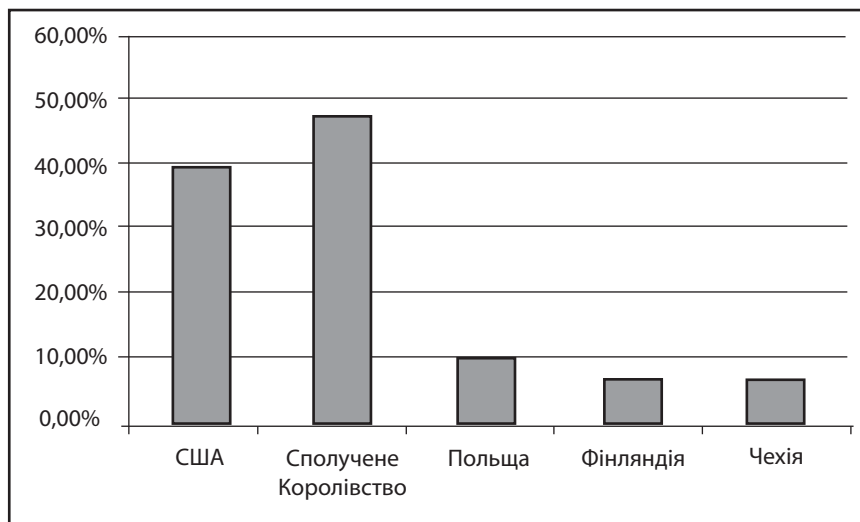

Рис. 3. Значення К₃ для досліджених країн в 2007 р.

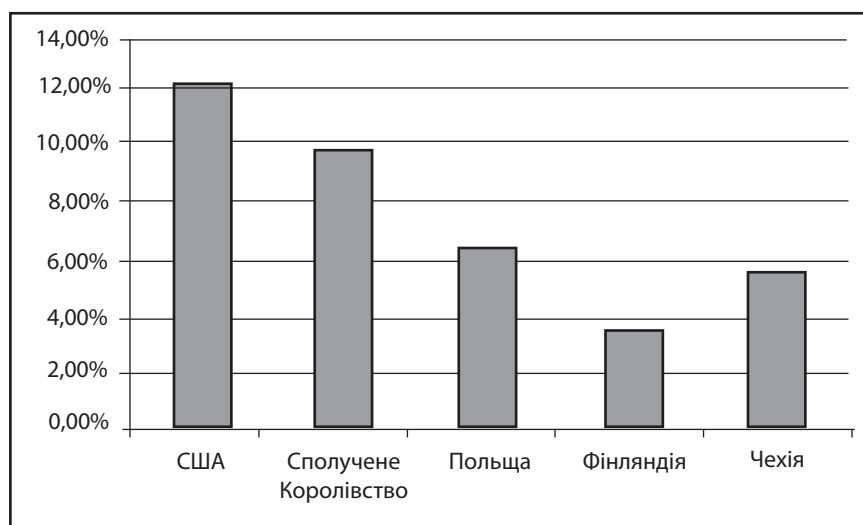

Рис. 4. Значення К₄ для досліджених країн в 2007 р.

За результатами проведених розрахунків встановлено, що для успішного виконання фінансовою системою функцій інфраструктури достатньо, щоб обсяги виробництва фінансових послуг не перевищували 10% обсягів виробництва реальних благ. При цьому необхідно пам'ятати, що за загально визаною методологією розрахунку обсяги виробництва у фінансовому секторі визначаються як сума отриманих фінансовими корпораціями процентних доходів, лізингових платежів та інших надходжень від дохідних активів. Наведені дані підтверджують зроблені в процесі аналізу показника K_3 висновки, для показника K_4 висновки теж справедливі, хоча тенденція є менш виражена (див. рис. 4).

Важливе значення, безперечно, має динаміка показників K_3 і K_4 , яка характеризує процес зміни ролі фінансового сектора протягом економічного циклу. Так, у США та Великобританії показник K_3 у період 2001 – 2007 рр. зростає швидше, ніж в Польщі, Фінляндії та Чехії (рис. 5).

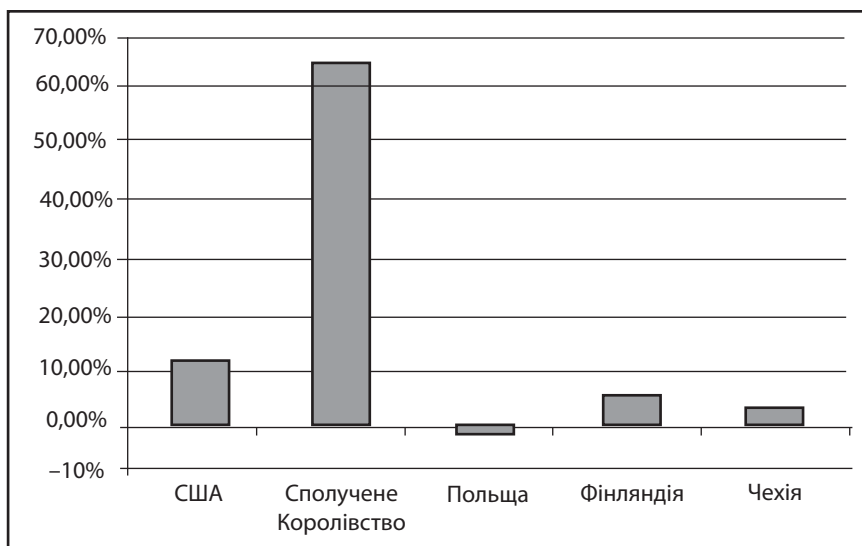

Рис. 5. Темпи приросту показника K_3 за період 2001 – 2007 рр. (%)

Виявлені тенденції повністю відповідають постулатам гіпотези фінансової крихкості і свідчать про прояви процесу переходу від забезпеченого фінансування до Понці-фінансування. Також це може свідчити про зростання обсягів споживчого кредитування, яке, очевидно, проходить ті ж фази, що й фінансування діяльності підприємств.

З метою поєднання властивостей показників K_1 – K_4 запропоновано ще два коефіцієнти – K_5 і K_6 . Для їх розрахунку темпи зростання обсягів виробництва в кожному секторі зважено на частку цього сектора економіки в загальному обсязі виробництва в досліджуваному році. Коефіцієнт K_5 розраховується за формулою:

$$K_5 = \frac{\frac{FS_m}{FS_t} \cdot \frac{FS_m}{Gen_m}}{\frac{G_m}{G_t} \cdot \frac{G_m}{Gen_m}}$$

де FS_t – обсяг надання фінансових послуг в базовому році; FS_m – обсяг надання фінансових послуг у досліджуваному році; G_t – обсяг виробництва реальних благ

к базовому році; G_m – обсяг виробництва реальних благ в досліджуваному році; Gen_m – загальний обсяг виробництва всіма галузями економіки.

Після певних математичних перетворень формула розрахунку коефіцієнта має вигляд:

$$K_5 = K_3 \cdot K_1.$$

Коефіцієнт K_6 має схожу природу і розраховується множенням показників K_2 і K_4 . Результати розрахунків коефіцієнтів K_5 і K_6 наведено на гістограмі (рис. 6).

Гістограма наочно демонструє, що в США та Великобританії значення коефіцієнта K_5 значно перевищує аналогічні значення в інших досліджених країнах. Така ж тенденція характерна й для коефіцієнта K_6 , хоча різниця не така значна. Отже, коефіцієнти K_5 та K_6 можуть бути використані для аналізу вразливості фінансової системи до кризових явищ через наявність дисбалансів в розвитку економіки.

Отримані результати застосовано для аналізу збалансованості розвитку економіки України. Проведені дослідження показали, що в передкризовий період 2004 – 2007 рр. в Україні спостерігались процеси, схожі з тими, які мали місце в США та Сполученому Королівстві (рис. 7). З огляду на обмеженість доступних в Україні часових рядів проміжок часу було скорочено. Також замість загальної міри інфляції, як це було прийнято у розрахунках для інших країн, для України використано специфічні для кожної галузі дефлятори.

Значення показників K_1 – K_6 , розраховані для України, США та Чехії за період з 2004 по 2007 рр. наведено в табл. 2, а розрахунки здійснено так, щоб результати були порівнянними (один часовий горизонт, однаковий спосіб врахування впливу інфляції).

Результати розрахунків свідчать, що серйозних дисбалансів в економіці України немає. Однак, якщо здійснити коригування впливу інфляції за специфічними для кожної галузі дефляторами, дисбаланси в економічному розвитку України стають очевидними (табл. 3). Імовірно, це пов'язано з наявністю значних різниць між динамікою цін у різних секторах економіки України, які не спостерігались в економіках інших досліджених країн.

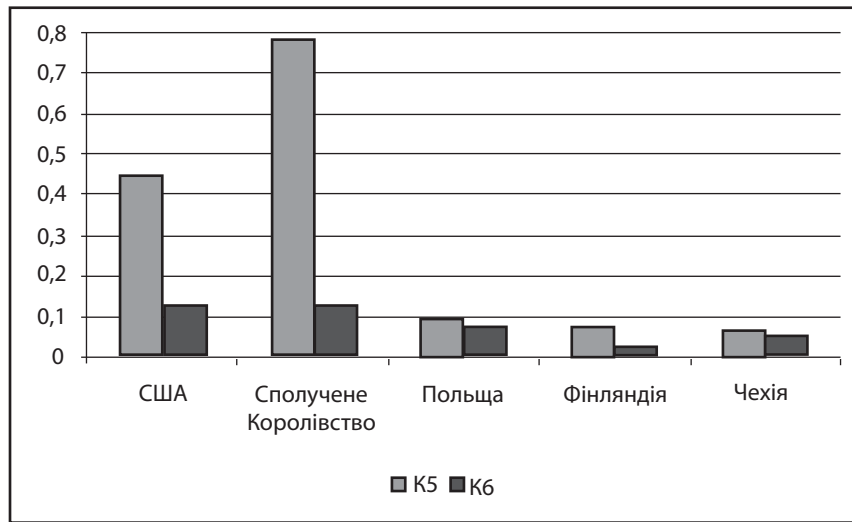

Рис. 6. Коефіцієнти K_5 і K_6 розраховані для періоду з 2001 по 2007 рр.

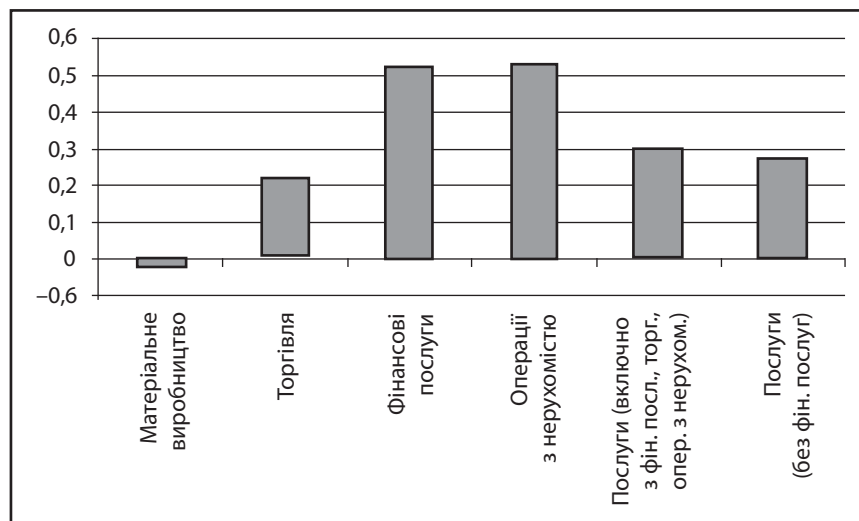

Рис. 7. Приріст обсягів виробництва за галузями економіки України за період з 2004 по 2007 рр. (скориговано на темпи інфляції)

Таблиця 2

Значення показників $K_1 - K_6$ для України, США та Чехії у період 2004 – 2007 рр.

Показник	Україна	США	Чехія
K_1	1,065648971	1,135889648	0,963163
K_2	0,827718022	1,071369854	0,997713
K_3	0,071032052	0,396460472	0,062704
K_4	0,088743708	0,122385225	0,054269
K_5	0,066656145	0,450335346	0,060394
K_6	0,107214904	0,131119841	0,054145

Таблиця 3

Значення показників $K_1 - K_6$ для України (із застосуванням специфічних для кожної галузі дефляторів)

Показник	Значення
K_1	1,562
K_2	1,170
K_3	0,104
K_4	0,125
K_5	0,163
K_6	0,147

Слід відмітити, що через розбіжність досліджених проміжків часу і відмінності у розрахунку впливу інфляції значення показників $K_1 - K_6$ для України не можна безпосередньо порівняти зі значеннями показників, розрахованими для інших країн. Проте, перевищення темпів зростання обсягів виробництва у фінансовому секторі над темпами зростання обсягів реалізованої продукції в секторі виробництва матеріальних благ на

56% за досліджений період слід вважати досить загрозливим явищем. Ще більший розрив спостерігається між розвитком банківського сектора та інших секторів економіки (рис. 8). В умовах майже повної стагнації сектора виробництва реальних благ обсяги реалізації банківських послуг зросли майже у три рази, що свідчить про непродуктивне використання ресурсів банківської системи суб'єктами економіки.

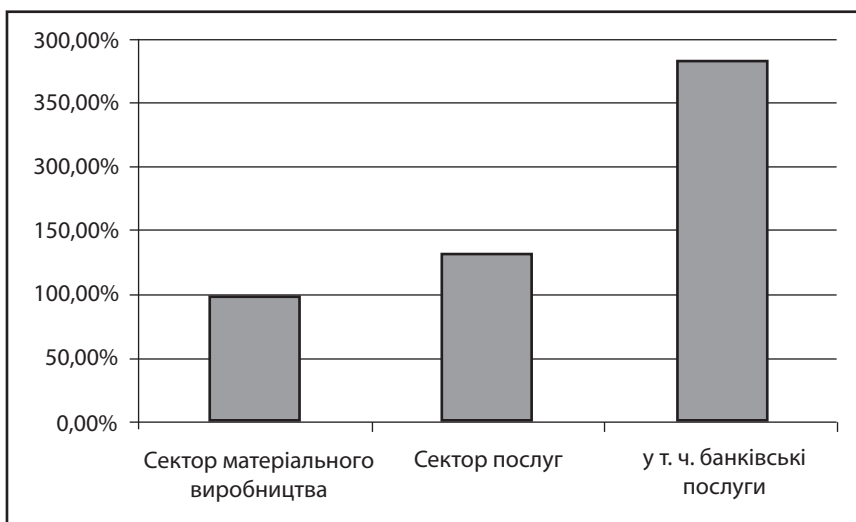

Рис. 8. Зростання реальних обсягів виробництва в різних секторах економіки України у період з 2004 по 2007 рр.

Проведені розрахунки підтвердили справедливості гіпотези фінансової крихкості. На фазі економічного зростання обсяги надання фінансових послуг зростають швидше за обсяги виробництва реальних благ і надання інших послуг. Це, імовірно, пояснюється тим, що значне перевищення темпів зростання фінансового сектора над темпами зростання інших секторів економіки та відносно велика роль фінансового сектора у виробництві в більшості випадків пов'язані зі збільшенням ролі діяльності фінансових установ, не пов'язаної із наданням ними традиційних фінансових послуг, у результаті чого зростає ступінь вразливості фінансової системи та економіки в цілому [4, с. 17]. Ця точка зору може бути застосована і для пояснення причин фінансової кризи в Україні. Надмірне вливання банківською системою в економіку ресурсів, залучених на зовнішніх ринках, несумісне із традиційним розумінням ролі банків як фінансових посередників і, безумовно, стало однією з основних причин фінансової кризи в Україні.

Зважаючи на невеликий обсяг вибірки, отримані результати не можна вважати статистично значимими, але вони наочно демонструють тенденції, які повністю відповідають теоретичним поглядам Х. Мінскі та його послідовників.

Проведене дослідження дозволяє стверджувати, що доцільно включати в систему макропруденційного нагляду показники, які характеризують структуру виробництва в країні і місце в ньому фінансового сектора.

Залишається невирішеною проблема можливості застосування описаного підходу до країн, економіка яких розвивається, адже серед досліджених до таких належить тільки Україна. Разом з тим необхідно підкреслити, що врахування зміни цін за секторами економіки дає можливість виявити тенденції, подібні до тих, які спостерігаються в країнах із розвинутою економікою. Стаття залишає простір для подальших досліджень, насамперед – у напрямі статистичного обґрунтування результатів і моделювання ризику, з яким стикається банківська система. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Кондратьев Н. Д. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. Избранные труды / Н. Д. Кондратьев. – М. : Экономика, 2002. – 550 с. – ISBN 5-282-02181-1.
2. Розмаинский И. В. Вклад Х. Ф. Мински в экономическую теорию и основные причины кризисов в поздней индустриальной денежной экономике / И. В. Розмаинский // Экономический вестник Ростовского государственного университета. – 2009. – Т. 7. – № 1. – С. 31 – 42.
3. Sagib Omar F. The East Asian crisis in Kindleberger-Minsky's framework / F. Omar // Revista de economia política. – São Paulo. – Vol. 21. 2001, 2, p. 91 – 98.
4. Beck T. Is More Finance Better? Disentangling Intermediation and Size Effects of Financial Systems / T. Beck, H. Degryse, C. Kneer // European Banking Center Discussion Paper. – 2012. – No. 2012-016.
5. Сайт державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.ukrstat.gov.ua
6. Сайт комітету статистики Європейського союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу : ec.europa.eu/Eurostat
7. Бюро економічного аналізу США [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.bea.gov/>
8. Національна служба статистики Великої Британії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ons.gov.uk/>

Науковий керівник – Примостка Л. О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри менеджменту банківської діяльності ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»

REFERENCES

- Beck, T., Degryse, H., and Kneer, C. "Is More Finance Better? Disentangling Intermediation and Size Effects of Financial Systems". *European Banking Center Discussion Paper*, no. 2012-016 (2012).
- Biuro ekonomichnoho analizu SShA. <http://www.bea.gov/>
- Kondratev, N. D. *Bolshie tsikly koniunktury i teoriia predvideniia* [Conditions and large cycles theory prediction]. Moscow: Ekonomika, 2002.

Natsionalna sluzhba statyky Velykobrytanii. <http://www.ons.gov.uk>.

Rozmainskiy, I. V., and Vklad, Kh. F. "Minski v ekonomicheskuiu teoriiu i osnovnyye prichiny krizisov v pozdneindustrialnoy denezhnoy ekonomike" [Minsky in economic theory and the basic causes of the crises in the late industrial monetary economy]. *Ekonomicheskyy vestnik RGU*, vol. 7, no. 1 (2009): 31-42.

Sait komitetu statyky levropeiskoho soiuzu. ec.europa.eu/Eurostat

Sait derzhavnoi sluzhby statyky Ukrainy. www.ukrstat.gov.ua

Sagib, Omar F. "The East Asian crisis in Kindleberger-Minsky's framework". *Revista de economia politica*, vol. 21 (2001): 91-98.

УДК 336.71

КРЕДИТНО-ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ БАНКІВ УКРАЇНИ: СУЧАСНИЙ СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ

КОЛОДІЗЕВ О. М., ВЛАСЕНКО Н. М.

УДК 336.71

Колодізев О. М., Власенко Н. М. Кредитно-інвестиційна діяльність банків України: сучасний стан і перспективи розвитку

Метою статті є дослідження сучасного стану кредитно-інвестиційної діяльності банків України, виявлення недоліків її функціонування та перспектив подальшого розвитку. У результаті проведеного аналізу було з'ясовано, що на сьогоднішній день масштаби інвестиційного банківського кредитування не відповідають потребам у фінансових ресурсах виробничого сектору економіки, незважаючи на досить значний кредитний потенціал банківської системи України. Було виділено основні причини, що стримують розвиток кредитно-інвестиційної діяльності банків України, до яких належать макроекономічні та індивідуальні фактори. Запропоновано ряд напрямків, реалізація яких дозволить підвищити рівень участі банків у інвестиційних процесах. Перспективами подальших досліджень з даної тематики можуть виступити удосконалення механізму інвестиційного кредитування та розробка нових моделей оцінки інвестиційних ризиків у розрізі різних суб'єктів економіки.

Ключові слова: кредитно-інвестиційна діяльність банків, інвестиційне кредитування, кредитно-інвестиційний портфель.

Рис.: 6. **Бібл.:** 8.

Колодізев Олег Миколайович – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри банківської справи, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: kolodizev107@ukr.net

Власенко Наталія Миколаївна – аспірантка, кафедра банківської справи, Харківський національний економічний університет (пр. Леніна, 9а, Харків, 61166, Україна)

E-mail: vnn.nataly@gmail.com

УДК 336.71

Колодізев О. М., Власенко Н. М. Кредитно-инвестиционная деятельность банков Украины: современное состояние и перспективы развития

Целью статьи является исследование современного состояния кредитно-инвестиционной деятельности банков Украины, выявление недостатков ее функционирования и перспектив дальнейшего функционирования. В результате проведенного анализа было выяснено, что на сегодняшний день масштабы инвестиционного банковского кредитования не соответствуют потребностям производственного сектора экономики в финансовых ресурсах, несмотря на достаточно значительный кредитный потенциал банковской системы Украины. В результате исследования было обозначено основные причины, сдерживающие развитие кредитно-инвестиционной деятельности банков Украины, к которым относятся макроекономические и индивидуальные факторы. Было предложено ряд направлений развития, реализация которых позволит увеличить уровень участия банков в инвестиционных процессах. Перспективами дальнейших исследований по данной тематике могут выступить совершенствование механизма инвестиционного кредитования и разработка новых моделей оценки инвестиционных рисков в разрезе различных субъектов экономики.

Ключевые слова: кредитно-инвестиционная деятельность банков, инвестиционное кредитование, кредитно-инвестиционный портфель.

Рис.: 6. **Библ.:** 8.

Колодізев Олег Николаевич – доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой, кафедра банковского дела, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: kolodizev107@ukr.net

Власенко Наталья Николаевна – аспирантка, кафедра банковского дела, Харьковский национальный экономический университет (пр. Ленина, 9а, Харьков, 61166, Украина)

E-mail: vnn.nataly@gmail.com

UDC 336.71

Kolodiziev O. M., Vlasenko N. M. Credit and Investment Banking in Ukraine : Current State and Prospects of Development

The purpose of this paper is the study of the current state of credit and investment banks in Ukraine, identify gaps of its operation and prospects of further operation. As a result of the analysis, it was found that as of today the scale of investment in bank lending does not meet the needs of the productive sector of the economy in financial resources, despite the rather significant lending capacity of the banking system of Ukraine. The study indicated the main reasons hindering the development of credit and investment banks in Ukraine, which include macroeconomic and individual factors. It has been proposed a number of areas for development, the implementation of which will increase the level of participation of banks in the investment process. Prospects for further research on this subject can act to improve the mechanism of investment lending and development of new models for assessing investment risks in terms of different economic actors.

Key words: credit and investment banking, investment lending, loan and investment portfolio.

Pic.: 6. **Bibl.:** 8.

Kolodiziev Oleg M. – Doctor of Science (Economics), Professor, Head of the Department of Banking, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: kolodizev107@ukr.net

Vlasenko Nataliya M. – Postgraduate Student, Department of Banking, Kharkiv National University of Economics (pr. Lenina, 9a, Kharkiv, 61166, Ukraine)

E-mail: vnn.nataly@gmail.com